

egunekoa

Fermin Ciaruriz

(Eako foru parlamentario ohia)

Indultuak

Egokiera baliaturik eta, garai batean bezala, Jubileu urtea, Aita Santua, bai eta Konstituzioaren urteurrena eta milurteko aldaketa ere aipaturik —eta batek daki zer konpromisoren izenean, horiek ez baitira agertuko Dekretuaren Arrazoen Azalpenean—, PPko Gobernuak ezustean harrapatu eta hainbat indultu eman ditu —1.443, komunikabideek diotenez—: hasi intsumisoetatik eta segi Tanirekin, PPko alkate izandako batekin, Filesako kondenatuekin eta Javier Gomez de Liaño epailearekin.

Espetxeak gehienez ere gaitzetatik txikiena direla uste dugunontzat, halako arindu bat ekarri behar zuen neurri horrek, nahiz eta Gobernuak berak laster asko esan duen indultua hartu dutenetatik 40 bakarrik zeudela espetxean (ez baitute gizartea aztoratzerik nahi).

Baina segituan agerian geratu da intsumisoentzako indultua (lege berriarekin, lehendik ere bazuten graziako neurri horrek ematen omen dien egoera) mozorro moduko bat dela, PSOEren eta PPren ingurukoen indultua ez kutatzeko emana. Hori ikusirik, herriar xumeak, ezinbestean, mesfidantzaz hartu behar du erabaki hori, eta zalantzan jarri zer-nolako neurria erabiltzen duen Gobernuak Justizia —letra larri eta guztikoa— egiteko.

Indultua jaso dute, modu batera edo bestera, herrialde aurreratuenetako Konstituzioetan. Espainiako Estatuan, indultua arautzen duen legea 1870ekoa da, eta oraindik indarrean da haren mami gehiena. Argi dago, beraz, indultuak zentzua duela gizarteak

kontuan hartzen badu norberaren egoera, zigorrak betearazteko orduan; izan ere, norberaren egoeran hainbat gorabehera subjektibo, objektibo eta sozial sartzen dira, eta horiek denek tratatu berezia eta behar bezala justifikatua eskatzen dute, betiere besteri kalte egin gabe eta beste eskubideak bortxatu gabe.

Ordea, PPko gobernuak emandako graziako neurri horiek begi-bistan utzi dute delitugile batzuek Estatuko botere batzuen babesa dutela, eta beste batzuek, aldiz, zigorrak bete egin behar dituztela, beste ezer kontuan hartu gabe. Beraz, Zuzenbide Estatuaren oinarri garrantzitsuenetako bat hausten ari dira; gainera, askotan Zuzenbide Estatuak aipatzen dute beren erabakiak zuzitzeko, argudio demokratiko argiago edo sinesgarriagorik ez badute.

Egia da, azken urteotan, inputatuak izango zirela inork uste ez zuen zenbaiten auzietako epaiek osatu dutela zigor arloko hainbat interpretazio judicial. Esaterako, telefonoetan egindako entzuketan garrantzia ulertzeko, funtsezkoa da Naseiro auziko epaia kontuan hartzea; alkohola hartuta gidatze-ari lotutako desobedientziako delitua- ren tipifikazioa ulertzeko, kontuan hartu behar da senadore andaluziar bati ezarritako epaia —ez dut gogoan PPkoa edo PSOEkoa zen—; behin-behinean kartzelatzeko baldintzak

ulertzeko, kontuan hartu behar dira Mario Conderen, Barrionuevoren, Verraren eta abarren epaiak, eta berdin zigorra baldintzapean eteteari dagokionez eta hori ezartzeko Auzitegi Konstituzionalak dituen irizpideei dagokionez.

LASA-ZABALA AUZIA

Luze gabe, auzipetuen indultua etorriko da. Hura apaindu beharrik ez dute izango, PP eta PSOEren arteko ituna ikusirik

Ez da txarra bote- retsuek zabaltzea beste batzuentzat zailagoak diren bideak, baina gizartean amorrua eta alarma sortzen da, ikusirik epaileek eta auzitegiek —hainbestetan maise- tuak— beren lana be- tetakoan tratukeria politikoa erabiltzen

dela eta lege tresnak baliatzen direla faboreak itzultzeko, promes politikoa- k betetzeko edo nork beretarrak eta au- zokoak salbatzeko —esan beharrik ez dago lege tresnak bestetarako direla sortuak—. Herriar xumeak harri eta zur geratzen da, ikusirik oraindik ere aldaba ederrak dituen onik ateratzen dela, eta ez duenak, aldiz, ez daukala zeri heldu, nahiz eta behin eta berriz aditu Legearen aurrean denak berdi- nak garelako kontu hori.

Luze gabe, Lasa eta Zabalaren auzi- ko kondenatuen indultua etorriko da —orain ezin zuten eman, auzibidearen egoera zela eta—. Ikusiko dugu zere- kin apaintzen duten hori ere; dena de- la, inolako apaingarriren beharrik ez dute izango, nire ustez, PPk eta PSOEk nolako ituna egin berri duten ikusirik.

Erredakzioan itzulia

zutabea

Bixente Serrano Izko

Orbela

Ez dugu literatura politikoa bizipen poe- tikoekin lotzeko generorik egokiena. Baina Izpegi erreka estutzen duen Ne- kaitzeko ipar-malkarrean zehar, bidezidorrean eroritako orbelak udazkenari ematen dion usain eta kutsu malenkoniatsua birao bihur da- kizuke ezuste batean, estalita dagoen harri trai- dorean irristatu edo azpiko lokatzean orkatila- raino sartzean. Ez da harritzekoa, bada, astebu- ru luze honetan bazter patxadatsu horietatik ibiltzen zen honi bururatzea nolabaiteko elka- rren antza dutela pagadietako udazken poeti- koak eta hainbat itun politiko ustelak.

Parada ederra zuen PSOEk, Ernest Lluchen omenaldiko kataluniar oihiu zentzudunen au- rrean, bai ETAk nola PPk bultzaturiko gogorke- ria hausten hasi eta bertze bide bat jorratzen saiatzeko. Baina orbelaren azaleko xarmak lilu- ratu egin du, aidanez, lider berria, hosto azpian ezkutaturiko tranpei begiratzeko aukerarik ga- be utziz. Den-denak ematen du aditzera PPk eta PSOEk sinaturiko itunean, bai ETak bai PPk lortu dutela EAJ-EA bikotea zeharo isolatzeko helburua. Eta den-denak ematen du aditzera PSOERI ez zaiola piztu, azkeneko kongresuan, argi izpirik ñimiñoena ere bere negu ilun eta an- tzutik lehenbailehen ateratzeko.

Beren erritmoan jarraituko diote, bada, elka- rri urtaroeak. Udako agorteari udazken ustelak, udazkeneko orbelari negu minak, neguko izo- tzaldiei odola bertzerik berotuko ez duen uda- berri izugarriak... berriro udan herio-sega uzta- makina gisa ibiltzeko.

Pozik egonen ote da ETA, EAJ-EAkoak tres- neria autonomikoa galtzeko zorian ikusi eta PSOERI *mozorroa kentzeagatik*. Pozik ere bai PP, EAJ-EA estualdi honetan jarri eta PSOE alter- natiba izateko aukerarik gabe mantentzeagatik. Zorionak ustezko irabazleei, doluminak dea- bruzko dinamika honetan harrapatuoi!

Udazkeneko gaitza nire hau? Baliteke. Baina orbelaren malenkoniak menderatuta ere, azpi- tik estalirik dauden harri eta putzuen kontra bi- raoka ibiliko gara asko, inori gatzigu emateko bederen balio izanen duelako uste ez ustelekan.

seiko urrea

Unai Iturriaga

Bertsoa&pilota

Jende askori bertsolaritzarekin ger- tatua esku-pilotarekin gertatu zait niri, telebistak zaletu nauela, ale- gia. Azken hatsetan den urte honetan ze- har, Joxean Urdirazek zutabe batean bo- xeoarekin parekatzen zuen frontoiko bu- ruz buruko burruka. Bada, bila hasita, bertsolaritzarekin ere aurkitu diot pare- kotasunik eta zilegi bekit, buruan bertso- ak eragindako amesgaiztoa bano ez dara- bildan egunotan, neu ere sake-errestoan saiatzea.

Bertsolariak ofizioa ateratzen diren legez ateratzen dira pilotariak kan- txara lehenengo agurraren ondoren. Hi- ruzpalau tanto egin ondoren, elkarren in- darrei tenperatuta hartuta, lehenengo

izerdiak botata, jesarlekuetara doaz. Ha- laxe egiten du bertsolariak ere lehenengo saioa amaitu ostean. Guri ez digu inork masajerik ematen eta ez dugu botilerorik, baina baditugu botilak eta tabakoa. Arna- saldi baten ondoren berriro ere lanari ekin behar: beste gai bat aukeratu eta oraingoan besteak hasi beharko du, fron- toian pilota eta sake aldaketa izan daitez- keenak. Eta horrela behin eta berriro, ber- tsolaritzan pilotan bezala kontzentrazioa azkeneraino mantentzen duenak irabazi ohi du txapela.

Hamaika aldiz jo behar izaten zaio pilo- tari hamaika postura ezberdinetan, ber- tsotan ere, airez sartzen dakienak gantxo politikak sartu ditzake, batez ere neurri txi-

kietan, arerioaren gerri neuronala ohituta ez dagoen mugimenduetara behartuz. Luze jokatzeko dakienak bestearen hutsa- ren zain egon beharko du, baina hori, bai pilotan eta baita bertsoan ere, arrisku- tsua izan daiteke, besteak ez ditu beti nor- berak espero dituen mugimenduak egi- ten. Pilotan tantoa bataren edo bestearen aldera joan ohi da eta bertsoan ez du zer- tan, hor dagoke alderik nabarmenena. Izan ere, bertsoan zenbat eta kantulagun hobia izan hobia baita norberarentzat, eta ez dakit nik pilotan hori hala ote den.

Udan herriarik herri ibiltze hori, zaleak pozik utzi nahia, pilotarik galtzen ez duen pilotaria eta bertso eskasik bota ez baina publikoa harritzen ez duen bertsolaria... bada antzekotasun gehiago ere. Adibi- dez, domeka honetan ordu berean joka- tuko da Lau t'erdiko Eugi eta Nagoreren finala eta Bizkaiko bertso txapelketarena. Pilotakoan badut fanborito bat, bertsoe- takoan nork irabaztea nahiko nukeen ba- karrik dakit

kornerra

Mikel Elorza

Pobrezia

Idazle aljeriar batek esan berri du, idazle jazartuek Espainiako Valladoliden egi- niko bilkura batean: «Pobrezia indarke- ria da». Arrazoi: bai pobrezia eta baita hain- bat neurri politiko ere. Miguel Sanzek hartu dituenak, kasu. Indarkeriazkoak dira pobre- zia intelektuala eta doilorkeria politikoa di- tuztelako oinarri. Hizkuntza baten eta beraz hiztun batzuen etorkizuna kolokan jartzeko lotsarik ez duelako; perspektiba eta maila falta zaizkiolako ohartzeko agintari baten erantzukizuna zenbaterainokoa izan daite- keen. Eta horrezaz gain, gaizto eta zabarra da Nafarroako Gobernua, halakorik institu- zio batetaz esan baliteke. Nazional-katolizis- moaren oinordeko, integrisimo *navarro*-aren ondorengo. Amorrut handia ematen du ba- tzuen kalte-ahalmena zein handia eta beste- on erantzun-ahalmena zein eskasa den ikus- tea. Baina honek ere bere zergatiak ditu.